EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 4.6.2025
COM(2025) 204 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Danske

{SWD(2025) 204 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Danske

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97[1] in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

Splošne ugotovitve

(1) Uredba (EU) 2024/1263, ki je začela veljati 30. aprila 2024, določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, katerega namen je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje in nadzor nad izvajanjem specifičnih priporočil za državo. Navedena uredba spodbuja tudi nacionalno odgovornost za fiskalno politiko in poudarja njeno srednjeročno usmerjenost skupaj z učinkovitejšim in skladnejšim izvrševanjem. Vsaka država članica mora Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, ki vsebuje njene fiskalne, reformne in naložbene zaveze za obdobje štirih ali petih let, odvisno od trajanja zakonodajnega obdobja v zadevni državi članici. Pot gibanja očiščenih odhodkov[2] v teh načrtih mora biti skladna z zahtevami iz navedene uredbe, vključno z zahtevami, da se začne dolg sektorja država najpozneje

[1] UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2, točka 2, Uredbe (EU) 2024/1263: „očiščeni odhodki“ pomeni javnofinančne odhodke brez: (i) odhodkov za obresti; (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov; (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije; (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija; (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % bruto domačega proizvoda (BDP) ter da se primanjkljaj sektorja država srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz navedene uredbe, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta.

(2) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[3], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost zagotavlja državam članicam finančno podporo za izvajanje reform in naložb ter tako zagotavlja fiskalno spodbudo, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik mehanizem pripomore k doseganju gospodarskega in socialnega okrevanja ter hkrati spodbuja trajnostne reforme in naložbe, zlasti zeleni in digitalni prehod ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(3) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta[4] (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To pripomore k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečuje uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energijsko učinkovitost. Danska je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(4) Danska je 30. aprila 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 navedene uredbe in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 13. julija 2021 sprejel izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Dansko[5], ki je bil v skladu s členom 18(2) spremenjen 9. novembra 2023 zaradi posodobitve najvišjega finančnega prispevka za nepovratno finančno podporo in vključitve poglavja REPowerEU[6]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5), da je Danska zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v izvedbenem sklepu Sveta. Mejniki in cilji so zadovoljivo izpolnjeni, če zadevna država članica ni razveljavila izpolnjevanja predhodnih mejnikov in ciljev za isto reformo ali naložbo.

---

[3] Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[4] Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1, ELI: http://data.europa. eu/eli/reg/2023/435/oj).

[5] Izvedbeni sklep Sveta z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Dansko (10154/2021).

[6] Izvedbeni sklep Sveta z dne 9. novembra 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Dansko (14473/2023).

(5) Svet je 21. januarja 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo, v katerem je potrdil nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Danske[7]. Načrt je bil predložen v skladu s členom 11 in členom 36(1), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1263, zajema pa obdobje od leta 2025 do leta 2028 in določa proračunsko omejitev v obliki najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov za štiriletno obdobje.

(6) Komisija je 26. novembra 2024 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2025, v katerem Danske ni opredelila kot eno od držav članic, za katere bo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2025, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja[8] sprejel 13. maja 2025, skupno poročilo o zaposlovanju pa 10. marca 2025.

(7) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je povečati svetovno konkurenčnost EU v naslednjih petih letih. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: (i) inovacije; (ii) razogljičenje in konkurenčnost ter (iii) varnost. Za zapolnitev inovacijske vrzeli si EU prizadeva spodbujati industrijske inovacije, podpirati rast zagonskih podjetij s pobudami, kot je strategija EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ter spodbujati uvajanje naprednih tehnologij, kot sta umetna inteligenca in kvantno računalništvo. V prizadevanju za bolj zeleno gospodarstvo je Komisija predstavila celovit akcijski načrt za cenovno dostopno energijo in dogovor o čisti industriji, ki zagotavljata, da bo prehod na čisto energijo ostal stroškovno učinkovit in konkurenčen, zlasti za energijsko intenzivne sektorje, ter da bo gonilo rasti. Za zmanjšanje pretiranih odvisnosti in povečanje varnosti je Unija zavezana krepitvi svetovnih trgovinskih partnerstev, diverzifikaciji dobavnih verig ter zagotavljanju dostopa do kritičnih surovin in čistih virov energije. Te prednostne naloge temeljijo na horizontalnih dejavnikih, in sicer poenostavitvi zakonodaje, poglabljanju enotnega trga, financiranju konkurenčnosti ter uniji prihrankov in naložb, spodbujanju spretnosti ter kakovostnih delovnih mest ter boljšem usklajevanju politik EU. Kompas za konkurenčnost je usklajen z evropskim semestrom, pri čemer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji Komisije, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(8) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2025 nadalje razvija skupaj z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih. Ta specifična priporočila za države ostajajo enako relevantna za oceno spremenjenih načrtov za okrevanje in odpornost v skladu s členom 21 Uredbe (EU) 2021/241.

---

[7] Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Danske (UL C, C/2025/654, 10.2.2025).

[8] Priporočilo Sveta z dne 13. maja 2025 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(9) Specifična priporočila za države za leto 2025 zajemajo ključne izzive ekonomske politike, ki niso v zadostni meri obravnavani z ukrepi, vključenimi v načrte za okrevanje in odpornost, ob upoštevanju ustreznih izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države za obdobje 2019–2024.

(10) Komisija je 4. junija 2025 objavila poročilo o državi za Dansko za leto 2025. V njem je ocenila napredek Danske pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Danskem. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Danska. V njem je bil ocenjen tudi napredek Danske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

Ocena letnega poročila o napredku

(11) Svet je 21. januarja 2025 priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov za Dansko: 5,0 % v letu 2025, 5,7 % v letu 2026, 3,8 % v letu 2027 in 2,9 % v letu 2028, ki ustrezajo najvišjim skupnim stopnjam rasti, izračunanim glede na leto 2023, v višini 12,6 % v letu 2025, 18,9 % v letu 2026, 23,5 % v letu 2027 in 27,1 % v letu 2028. Danska je 30. aprila 2025 predložila letno poročilo o napredku[9] v zvezi z upoštevanjem priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ter izvajanjem reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo v okviru evropskega semestra. Letno poročilo o napredku za leto 2025 odraža tudi polletno poročanje Danske o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241.

(12) Vojaška agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je priporočala usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje odhodkov za obrambo, Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Na zahtevo Danske z dne 30. aprila 2025 je Svet [datum] na priporočilo Komisije sprejel priporočilo o dovoljenju Danski za odstopanje od priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov in njihovo preseganje[10].

(13) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat[11], se je presežek sektorja država Danske povečal s 3,3 % BDP v letu 2023 na 4,5 % v letu 2024, dolg sektorja država pa se je zmanjšal s 33,6 % BDP konec leta 2023 na 31,1 % konec leta 2024. Glede na izračune Komisije ta gibanja ustrezajo stopnji rasti očiščenih odhodkov v višini 3,3 % v letu 2024. Danska v letnem poročilu o napredku ocenjuje rast očiščenih odhodkov v letu 2024 na 5,1 %. Komisija ocenjuje, da je bila rast očiščenih odhodkov nižja kot v letnem poročilu o napredku. Razlika med izračuni Komisije in ocenami nacionalnih organov je posledica višje ocene Komisije glede cikličnega dela odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost. Razliko je mogoče pojasniti z metodološkimi razlikami, saj Danska uporablja nacionalno metodologijo (in ne skupno dogovorjene metodologije), ki se opira na druge podatke kot anketa o delovni sili. Glede na ocene

---

9 Letna poročila o napredku za leto 2025 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

10 Priporočilo Sveta o dovoljenju Danski za odstopanje od priporočene poti gibanja očiščenih odhodkov in njeno preseganje (aktivacija nacionalne odstopne klavzule) (UL C/2025/xxx, x.x.2025).

11 Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2025.

Komisije je bila fiskalna naravnanost[12], ki vključuje odhodke, financirane na nacionalni ravni in ravni EU, v letu 2024 restriktivna in je znašala 0,5 % BDP.

(14) Glede na letno poročilo o napredku makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije Danske, v letu 2025 predvideva realno rast BDP v višini 2,3 %, inflacija po HICP pa naj bi v letu 2025 znašala 2,0 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi realni BDP v letu 2025 zrasel za 3,6 %, v letu 2026 pa za 2,0 %, inflacija po HICP pa naj bi znašala 1,6 % v letu 2025 in 1,5 % v letu 2026.

(15) Glede na letno poročilo o napredku naj bi se presežek sektorja država v letu 2025 zmanjšal na 0,8 % BDP, dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se do konca leta 2025 zmanjšal na 30,0 %. Ta gibanja ustrezajo rasti očiščenih odhodkov v višini 8,2 % v letu 2025. V pomladanski napovedi Komisije 2025 je za leto 2025 predviden presežek sektorja država v višini 1,5 % BDP. Zmanjšanje presežka v letu 2025 odraža predvsem višje nacionalno financirane očiščene primarne odhodke, vključno z odhodki za obrambo, in nižje prihodke, vključno s prihodki od davka na donos pokojninskih skladov. Glede na izračune Komisije ta gibanja ustrezajo rasti očiščenih odhodkov v višini 10,0 % v letu 2025. Te višje projekcije rasti očiščenih odhodkov v primerjavi z letnim poročilom o napredku so posledica različnih predpostavk glede cikličnega dela denarnih nadomestil za brezposelnost in učinkov osnove. Razlika v presežku sektorja država med projekcijami Komisije in Danske je posledica nižje ocene Komisije glede javnofinančnih odhodkov, zlasti odhodkov za obrambo, pri katerih profil porabe še ni v celoti določen. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje odhodke, financirane na nacionalni ravni in ravni EU, v letu 2025 ekspanzivna in naj bi znašala 2,6 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 zmanjšal na 29,7 %.

(16) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2025 financirali odhodki sektorja država v višini 0,0 % BDP v primerjavi z manj kot 0,1 % BDP v letu 2024. Odhodki, financirani z nepovratno podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, omogočajo visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država Danske.

(17) Odhodki sektorja država za obrambo na Danskem so znašali 1,2 % BDP v letu 2021, 1,2 % BDP v letu 2022 in 1,8 % BDP v letu 2023[13]. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi odhodki za obrambo znašali 2,1 % BDP v letu 2024 in 3,0 % BDP v letu 2025. To ustreza povečanju za 1,8 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2021. Obdobje, v katerem se aktivira nacionalna odstopna klavzula (2025–2028), Danski omogoča ponovno prednostno razvrstitev javnofinančnih odhodkov ali povečanje državnih prihodkov, tako da trajno višji odhodki za obrambo srednjeročno ne bi ogrozili fiskalne vzdržnosti.

---

[12] Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

[13] Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji odhodkov države po funkcijah (COFOG).

(18) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi očiščeni odhodki na Danskem v letu 2025 zrasli za 10,0 %, v letih 2024 in 2025 pa skupno za 13,6 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi bila rast očiščenih odhodkov na Danskem v letu 2025 nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar ustreza letnemu odstopanju[14] v višini 2,1 % BDP. V letih 2024 in 2025 naj bi bila tudi skupna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar ustreza odstopanju v višini 0,5 % BDP. Vendar je predvideno odstopanje v mejah prožnosti nacionalne odstopne klavzule na podlagi trenutnih projekcij za odhodke za obrambo.

(19) Letno poročilo o napredku ne vključuje proračunskih projekcij po letu 2025. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije 2025 v letu 2026 predvideva presežek sektorja država v višini 0,6 % BDP. Zmanjšanje presežka v letu 2026 odraža predvsem rast odhodkov, vključno z odhodki za obrambo. Ta gibanja ustrezajo rasti očiščenih odhodkov v višini 5,4 % v letu 2026. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje odhodke, financirane na nacionalni ravni in ravni EU, v letu 2026 ekspanzivna in naj bi znašala 0,7 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se po napovedih Komisije do konca leta 2026 zmanjšal na 29,4 %.

Ključni izzivi politike

(20) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k navedeni uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo. V tem kratkem časovnem okviru je dokončanje učinkovitega izvajanja načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, bistvenega pomena za povečanje dolgoročne konkurenčnosti Danske z zelenim in digitalnim prehodom ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(21) Izvajanje programov kohezijske politike, ki zajemajo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP) in Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), se je na Danskem pospešilo. Pomembno je nadaljevati prizadevanja za zagotovitev hitrega izvajanja teh programov, hkrati pa čim bolj povečati njihov učinek na terenu. Danska že sprejema ukrepe v okviru svojih programov kohezijske politike, da bi spodbudila konkurenčnost in rast. Vendar obstajajo možnosti za nadaljnje izpopolnjevanje delovne sile in izboljšanje regionalne konkurenčnosti, tudi glede razlik med mestnimi in podeželskimi območji. V skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 mora Danska v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike pregledati vsak program, pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo iz leta 2024. S predlogom Komisije, sprejetim 1. aprila 2025[15], je bil rok za predložitev ocene rezultatov vmesnega pregleda za vsak program podaljšan na obdobje po 31. marcu 2025. Predlog

[14] Z letom 2026 bodo ti podatki prikazani na kontrolnem računu, vzpostavljenem s členom 22 Uredbe (EU) 2024/1263.

[15] Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda (COM(2025) 123 final).

zagotavlja tudi prožnost v podporo pospešitvi izvajanja programov in spodbude za države članice, da sredstva dodelijo petim strateškim prednostnim področjem Unije, in sicer konkurenčnosti na področju strateških tehnologij, obrambi, stanovanjem, odpornosti v zvezi z vodo in energijskemu prehodu.

(22) Platforma za strateške tehnologije za Evropo (STEP) je priložnost za naložbe v eno od ključnih strateških prednostnih nalog EU s krepitvijo konkurenčnosti EU. Platforma STEP se izvaja prek 11 obstoječih skladov EU. Države članice lahko prispevajo tudi k programu InvestEU, ki podpira naložbe na prednostnih področjih. Danska bi lahko te pobude uporabila za podporo razvoju ali proizvodnji kritičnih tehnologij, tudi čistih in z viri gospodarnih tehnologij.

(23) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, se Danska sooča z več dodatnimi izzivi, povezanimi z inovacijami in rastjo, razogljičenjem in trajnostnim gospodarstvom, pomanjkanjem spretnosti in njihovo neusklajenostjo s povpraševanjem ter stanovanjskimi nepremičninami.

(24) Stopnje produktivnosti na Danskem so med najvišjimi v EU. Vendar se povečuje vrzel v zvezi s produktivnostjo med velikimi podjetji ter malimi in srednjimi podjetji (MSP). To kaže na slabosti v stopnji širjenja tehnološkega napredka. Poleg tega so naložbe v raziskave in razvoj skoncentrirane v nekaj velikih podjetjih. S spodbujanjem širjenja tehnologij ter krepitvijo sodelovanja med velikimi in malimi podjetji ter raziskovalnimi ustanovami, zlasti v sektorjih z rastočim potencialom, kot so kvantno računalništvo, vesoljske tehnologije in obramba, se lahko v raziskovalne in inovacijske dejavnosti vključi več podjetij ter poveča produktivnost v podjetjih vseh velikosti. Kljub nedavnemu napredku bi lahko izboljšanje dostopa do tveganega in zasebnega kapitala skupaj z izboljšanjem okvirnih pogojev za prve javne ponudbe pripomoglo k povečanju naložb v inovativna podjetja in podprlo širitev dejavnosti.

(25) Danska se je zavezala, da bo dosegla ambiciozne podnebne in energetske cilje. Država ima vodilno vlogo pri uvajanju in proizvodnji neto ničelnih tehnologij, zlasti vetrne energije ter tehnologij zajemanja in shranjevanja ogljika. Danska ima izjemno visoko stopnjo prodora obnovljivih virov energije v svoji mešanici proizvodnje električne energije: leta 2024 je bilo 88 % danske električne energije proizvedene iz obnovljivih virov, pri čemer je vetrna energija predstavljala 58 %. Kljub tem dosežkom dva nedavna razpisa za skupno šest gigavatov dodatnih zmogljivosti odobalne vetrne energije nista pritegnila zanimanja razvijalcev vetrnih polj. To kaže na potrebo po podpornem okolju za podjetja v tem sektorju in morebitnem preoblikovanju razpisnih pogojev. V tem kontekstu je bil 19. maja 2025 napovedan politični dogovor o „razpisnih okvirih za tri odobalna vetrna polja“, v katerih so predvideni prihodnji razpisi za odobalno vetrno energijo za najmanj 3 GW dodatnih zmogljivosti, upravičenih do državne podpore. Poleg tega bi Danski koristilo hitro ukrepanje na podlagi priporočil, ki jih je izdala nacionalna skupina za energetsko krizo (NEKST), da bi racionalizirala in pospešila postopke za izdajo dovoljenj in upravne postopke za uvajanje vetrne in sončne energije na kopnem.

(26) Električna energija je leta 2023 predstavljala približno petino končne porabe energije v državi, ta delež pa je v zadnjem desetletju ostal razmeroma stabilen. Velik delež obnovljivih virov energije v mešanici proizvodnje električne energije na Danskem pomeni velik potencial za nadaljnjo elektrifikacijo v vseh sektorjih, da bi se prispevalo k zmanjšanju skupnih emisij toplogrednih plinov in potrošnikom omogočilo, da izkoristijo prednosti cenovno dostopne proizvodnje energije iz obnovljivih virov. Z

večjim domačim povpraševanjem po električni energiji se krepi tudi dolgoročna gospodarska upravičenost razvijalcev, da razširijo zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, kar spodbuja nadaljnje naložbe in rast v sektorju čiste energije. Za doseganje višjih stopenj prodora elektrifikacije in energije iz obnovljivih virov je treba nadgraditi električno omrežje ter spodbujati rešitve za čisto prilagodljivost na strani povpraševanja in ponudbe, kot so shranjevanje, porazdeljena proizvodnja energije iz obnovljivih virov in prilagajanje odjema. Decembra 2024 je tematska delovna skupina NEKST izdala priporočila za pospešitev širitve omrežja električne energije. Dosežen je bil politični dogovor o nekaterih od teh priporočil, v katerem so opredeljena tri področja, na katerih bi bilo mogoče poenostaviti postopke za izdajo dovoljenj za elektroenergetsko infrastrukturo. Čeprav so zaveze iz dogovora pozitiven korak naprej, je hitro izvajanje širšega sklopa priporočil NEKST še vedno ključnega pomena za zagotovitev, da se bo z upravljanjem omrežja lahko zadostilo prihodnjim potrebam z večjo nameščeno zmogljivostjo obnovljivih virov energije in večjim povpraševanjem po električni energiji. Kar zadeva prilagodljivost, bi lahko Danska še naprej spodbujala shranjevanje energije v lasti končnih odjemalcev in udeležbo na trgu distribuiranih virov energije ter storitev izravnave in prilagodljivosti.

(27) Danski kmetijski sektor je eden od glavnih virov emisij toplogrednih plinov v državi, ki jih zajema uredba o porazdelitvi prizadevanj[16]. Intenzivne kmetijske prakse povzročajo tudi prekomerno izpiranje hranil in odtekanje s polj, kar ima resne posledice za zdravje tal ter vodne in morske ekosisteme. Povečanje trajnostnosti agroživilskega sektorja je zato ključnega pomena za doseganje podnebnih ciljev ter obnovo degradirane biotske raznovrstnosti in ekosistemov. Vlada je 18. novembra 2024 z večino opozicijskih strank dosegla širok politični dogovor o „zeleni Danski“. Ukrepi iz dogovora, ki jih dopolnjujejo druge pobude v okviru danskega strateškega načrta skupne kmetijske politike ter načrta za okrevanje in odpornost, so namenjeni izboljšanju trajnostne rabe in upravljanja zemljišč v državi. Hitra izvedba dogovorjenih ukrepov je zdaj ključna za doseganje ambicioznih podnebnih in okoljskih ciljev, določenih v dogovoru, ter za zagotovitev konkurenčnosti in socialne pravičnosti.

(28) Danska se kljub nedavnim prizadevanjem še naprej sooča z izzivi pri prehodu na močnejše krožno gospodarstvo in krepitvi politik ravnanja z odpadki. Glede na najnovejše razpoložljive podatke Eurostata se v državi ustvari druga največja količina hrane in komunalnih odpadkov v EU na osebo, stopnji uporabe krožnih materialov in recikliranja komunalnih odpadkov pa ostajata pod povprečjem EU, pri čemer ni jasnega znaka, da se trend izboljšuje. Pozitiven korak naprej sta uvedba sistema ločenega zbiranja za vse tokove odpadkov v večini danskih občin in uveljavitev strožjih pravil o ravnanju s komercialnimi odpadki od januarja 2025. Poleg tega akcijski načrt Danske za krožno gospodarstvo iz leta 2021 vključuje vrsto ukrepov za preprečevanje odpadkov in ravnanje z njimi vzdolž celotne krožne vrednostne verige. Vendar so potrebni dodatni ukrepi, zlasti za zmanjšanje nastajanja in sežiganja odpadkov, nadomestitev sežiganja odpadkov z okolju prijaznejšimi viri proizvodnje

16 Uredba (EU) 2023/857 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/842 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma in Uredbe (EU) 2018/1999 (UL L 111, 26.4.2023, str. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/857/oj.

toplote v nacionalnih sistemih daljinskega ogrevanja ter povečanje stopnje zbiranja in recikliranja e-odpadkov.

(29) Danski trg dela je tesen in povezan z določenim pomanjkanjem spretnosti in njihovo neusklajenostjo s povpraševanjem, kar lahko zavira zaposlovanje in rast. Pomanjkanje spretnosti je zlasti razširjeno v nekaterih zdravstvenih poklicih, med strokovnjaki za IKT, kvalificiranimi delavci v gradbeništvu in drugih sektorjih, vključno s sektorji, povezanimi z zelenim prehodom. Danska je za odpravo tega pomanjkanja v zadnjih letih izkoristila pritok tujih delavcev. Nadaljnji napredek pri odpravljanju tega pomanjkanja spretnosti bi bilo mogoče doseči z učinkovitim odpravljanjem neenakosti pri pridobivanju izobrazbe in usposabljanja. Delež mladih, ki zgodaj opustijo šolanje, se v zadnjih letih povečuje in je zdaj višji od povprečja EU. Sprememba tega trenda bi lahko pripomogla k povečanju ponudbe delovne sile in morebitnemu zmanjšanju pomanjkanja spretnosti.

(30) V zadnjih letih je bila gradnja neprofitnih stanovanj manjša od načrtovane. Visoki gradbeni stroški, visoke cene lastniških stanovanjskih nepremičnin, visoko regulirani najemniški trgi in dolge čakalne dobe za neprofitna stanovanja so privedli do stalnega pomanjkanja cenovno dostopnih stanovanj na večjih mestnih območjih. To deloma pojasnjuje preobremenjenost s stanovanjskimi stroški velikega deleža gospodinjstev, vključno s številnimi mladimi, ki živijo sami. Gradnja neprofitnih stanovanj bi se lahko povečala, če bi bila zgornja meja stroškov gradnje bolj usklajena s tržnimi cenami –

PRIPOROČA, da Danska v letih 2025 in 2026 ukrepa tako, da:

1. okrepi skupne odhodke za obrambo in pripravljenost v skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 6. marca 2025; upošteva najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, ki jih je Svet priporočil 21. januarja 2025, hkrati pa uporabi odstopanje v okviru nacionalne odstopne klavzule za višje odhodke za obrambo;

2. glede na veljavne roke za pravočasno dokončanje reform in naložb v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 zagotovi učinkovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU; pospeši izvajanje programov kohezijske politike (ESRR, SPP, ESS+), pri čemer se po potrebi opre na priložnosti, ki jih ponuja vmesni pregled; kar najbolje izkoristi instrumente EU, tudi na področjih uporabe programa InvestEU in platforme za strateške tehnologije za Evropo, za izboljšanje konkurenčnosti;

3. odpravi vrzel v zvezi s produktivnostjo med velikimi in malimi podjetji s podpiranjem MSP pri inovacijah in uvajanju novih tehnologij, zlasti v sektorjih z rastočim potencialom; spodbudi inovativna podjetja z izboljšanjem dostopa do tveganega in zasebnega kapitala ter okvirnih pogojev za prve javne ponudbe;

4. zmanjša odvisnost od fosilnih goriv s podpiranjem čiste in učinkovite proizvodnje in uporabe energije ter s pospeševanjem elektrifikacije v vseh sektorjih; obravnava vse večje potrebe po povpraševanju in prilagodljivosti z zagotavljanjem spodbud za nadgradnjo prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja, ter s spodbujanjem prilagajanja odjema, shranjevanja energije in drugih rešitev za čisto prilagodljivost; v skladu z načrtovanimi ukrepi zmanjša intenzivnost kmetijskih dejavnosti; okrepi politike krožnega gospodarstva in ravnanja z odpadki s spodbujanjem preprečevanja odpadkov ter ponovne uporabe komunalnih in drugih odpadkov, povečanjem stopenj recikliranja, zmanjšanjem živilskih odpadkov in

prehodom s sežiganja komunalnih odpadkov za proizvodnjo toplote na uporabo čistejših virov;

5. obravnava pomanjkanje spretnosti, da bi zadostila potrebam trga dela, med drugim z okrepitvijo ukrepov za odpravo neenakosti pri pridobivanju izobrazbe in usposabljanja ter za zagotovitev, da so na voljo in se pridobijo spretnosti, potrebne za zeleni in digitalni prehod; izvede ukrepe za izboljšanje cenovne dostopnosti stanovanj.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik